

Danske udviklingsorganisationers roller i Nord

Med dette papir ønsker CISU at styrke danske udviklingsorganisationers¹ bevidsthed om deres mulige roller i Nord² i en verden i forandring. Vi mener, at indsatser i Nord kan have mindst lige så stor betydning for bekæmpelse af fattigdom globalt som indsatser i Syd, og at danske organisationer i *kraft af deres syd-partnerskaber* har en særlig platform for at gøre dette, herunder at:

- Engagere sig i oplysningsarbejde, der fokuserer på strukturelle årsager til fattigdom og globale sammenhænge
- Lave fortalervirksomhed, der forbinder indsatser i Syd og Nord
- Give globale perspektiver på vilkår i Danmark – og derved nuancere debatter og civilsamfundet generelt i Danmark

Hvorfor skal danske organisationer udvikle deres roller i Nord?

Som udviklingspartnere i Syd bidrager danske organisationer med tekniske og faglige input til konkrete projekter. De skaffer penge, understøtter organisationsudvikling og er med til at skabe håndgribelige resultater i de lande, de arbejder i. De og deres partnere bliver udviklede og inspirerede af samarbejdet og bliver stærkere organisationer af det.

Samtidig forandrer verden sig og bliver konstant mere forbundet. Det bliver i stigende grad tydeligt, at fattigdomsproblematikker ikke kun kan løses i de berørte lande, men ofte er forbundet til større globale sammenhænge. Fødevareremangel og arbejdsløshed skyldes ikke kun utilstrækkelige dyrkningsmetoder eller korrupsion. Klimaforandringer, flygtningestrømme og globale markedsmekanismer kan

have lige så stor betydning. I FNs Verdensmål ses udvikling således ikke længere som noget, der finansieres i Nord og løses i Syd, men som et fælles globalt ansvar, hvor alle lande skal arbejde med temaer som bæredygtighed, forbrug, sundhed og ligestilling. Der gøres altså op med forestillingen om, at verdens problemer er at finde i den fattige del af verden, og at de alene skal løses der³.

I det følgende udfolder vi tre potentialer for organisationer til at (videre)udvikle deres roller i Nord, nemlig *engagerende oplysning*, *fortalervirksomhed i Nord* samt *rollen som civilsamfundsaktører* mere generelt. De tre potentialer ligger i umiddelbar forlængelse af CISUs forståelse af *gensidige bidrag* i et partnerskab, hvor begge parter bidrager og lærer af hinanden⁴.

1 Dette papir omtaler specifikt dansk baserede civilsamfundsorganisationer. Mange af refleksionerne er dog også aktuelle for organisationer i andre donorlande.

2 Vi bruger begreberne "Nord" og "Syd" til at beskrive samarbejdspartnere, hvor den ene del geografisk typisk befinder sig i syd (men ikke alle tilfælde), mens de danske organisationer befinder sig i nord.

3 Dette ligger også i tråd med Danidas Civilsamfundspolitik, der blandt andet vil "fremme aktiv deltagelse i og forståelse for globale forhold og udviklingsperspektiver i den danske befolkning" (s. 34)

4 Se mere om partnerskaber i CISUs positionspapir nr. 4 (www.cisu.dk/positionspapirer)

■ Engagerende oplysning med fokus på strukturelle årsager til fattigdom

Hvad betyder engagerende oplysning?

Både i Danmark og internationalt arbejder organisationer i stigende grad med at fortælle nuancerede historier fra fattige lande, der viser handlekraft og initiativ, fremhæver de fremskridt, der sker globalt i forhold til fattigdom, samt viser hvor og hvordan, der er behov for mere handling⁵. Ræsonnementet bag denne tilgang er at vise folk, at fattige mennesker ikke er passive ofre, og at udviklingsbistand rent faktisk nytter – den danske bistand såvel som den globale indsats.

Samtidig er der en bevægelse mod også at belyse de stigende konsekvenser af globalisering og de mere strukturelle årsager til fattigdom. Eksempelvis kan arbejdsforholdene for børn og unge, der arbejder i ædelstens-miner i Tanzania forværres af en stigende global efterspørgsel på juveler på et ureguleret marked. Samme problemer kan dog afhjælpes, hvis handlen med juveler reguleres eller certificeres i forhold til lokale arbejdsforhold. Det samme gælder for syersker i Bangladesh eller kaffebønder i Nicaragua. Når man fortæller om de sammenhænge, fortæller man om de strukturelle årsager. En anden global årsag til både sult, fattigdom og regionale konflikter (og derved også stigende flytningstrømme) er påvirkning af klimaforhold og heraf eksempelvis fejlslagen høst og kamp om knappe ressourcer. Her kan kampagner i Danmark eller

Europa om for eksempel forbrug, transport og madvaner give modtagerne en forståelse for, at udvikling handler om et fælles globalt ansvar for globale problemer i stedet for, at det er noget, der foregår ”dernede” og ”egentlig ikke rigtig har noget med mig at gøre”. Formålet med en engagerende oplysning er altså ikke bare at oplyse danskere og europæere om forhold i udviklingslande, men i lige så høj grad at få folk i Nord til at tage stilling og ændre holdning og adfærd i forhold til globale problemstillinger, de selv er en del af. Derved bliver oplysning om et projekt, en partner eller forhold i et bestemt land ikke bare et tillæg til ”det egentlige” udviklingsarbejde, men en ligeværdig og vigtig del af udviklingsarbejdet, der kan være med til at skabe betydningsfulde forandringer på længere sigt.

Hvordan kan danske organisationer bidrage?

Danske organisationer, der involverer sig i udviklingsarbejde har en unik mulighed for at fortælle personlige historier om mennesker, lokalsamfund og levevilkår andre steder i verden. Historier om, hvad mennesker slås med i deres liv, hvad de arbejder på og drømmer om – og hvad der påvirker deres muligheder for at forandre deres livsvilkår.

Gennem projektbesøg, workshops og andre fælles aktiviteter møder den danske organisation sine samarbejdspartnere og mennesker i et udviklingsland – typisk over en længere periode. Gennem partnerskaber udvikler man personlige relationer og nærmere kendskab til nuancerne i, hvad folks liv påvirkes af, og hvad de kan gøre – eller ikke gøre – for at ændre det. Dette giver mulighed for at dele fortællinger om udviklingslande, der rækker ud over sult, fattigdom, og korrupte regimer.

De danske organisationers konkrete, nuancerede og personlige historier fra udviklingslande er således en kraftfuld og engagerende stemme til at øge danskernes forståelse af udviklingsbistanden og engagement i at påvirke globale sammenhænge. Det er historier, der viser konkrete lokale oplevelser af globaliseringen og belyser, hvordan handlinger i Nord har konsekvenser i Syd⁶.

Samtidig har danske organisationer også en unik mulighed for at gå direkte i dialog med såvel deres egne medlemmer som med et meget bredt udsnit af den danske befolkning, da organisationerne er spredt over hele landet med tætte kontakter i deres nærmiljø såvel som mange relationer via eksempelvis sociale medier og faglige netværk. På den måde kommer organisationernes budskaber ofte meget tættere på folk end eksempelvis nationale kampagner.

5 Den danske kampagne ”Verdens Bedste Nyheder” er et godt eksempel på dette (verdensbedstenyheder.dk)

6 Se meget mere om engagerende og nuanceret oplysning på cisu.dk/Reframing eller download kursusmateriale her: cisu.dk/reframingmateriale

■ Forbinde lokal og international fortalervirksomhed

Forbinde indsatser i Syd og Nord

En anden rolle i Nord for danske organisationer kan være at lave fortalervirksomhed, der understøtter arbejdet i Syd. Fortalervirksomhed betyder at arbejde med at påvirke politiske processer og beslutningstagere lokalt, såvel som nationalt og internationalt⁷. Det er et arbejde, der er med til at sikre, at udviklingsarbejdet får fat på de mere grundlæggende årsager til fattigdom og krænkede rettigheder, sådan at den udvikling, der sættes i gang, understøttes af fx holdningsændringer, nye politikker eller lovgivning.

Den fortalervirksomhed, der udføres i Syd, kan i nogle tilfælde understøttes af andre indsatser i Danmark eller internationalt. Eksempelvis kan temaet for et samarbejde mellem en dansk organisation og en eller flere partnere i et udviklingsland relatere sig til kvinders rettigheder, fiskeripolitikker eller afsætning af varer på lokale eller nationale markeder. Sådanne problemstillinger påvirkes i høj grad også af international politik. Her kan den danske organisation, når man over tid har fået nogen erfaring, arbejde med at påvirke politiske processer og beslutninger i danske og europæiske sammenhænge – ofte i alliancer med andre organisationer eller partnere fra de konkrete projekter.

Øge opmærksomheden på restriktive politiske forhold

I andre tilfælde kan der være behov for at øge den internationale opmærksomhed på de politiske forhold i et

bestemt land. Der er i en række lande et øget pres på civilsamfundet med stadigt indskrænkede muligheder og politisk råderum. Strenge registreringslove, fængslinger af politisk aktive ledere og forbud mod at modtage udenlandske donationer gør, at civilsamfundsorganisationer får stadigt mindre mulighed for at agere frit. Her kan danske organisationer være med til at sætte fokus på vilkårene for deres partnerorganisationer og derved via international opmærksomhed lægge pres på de pågældende regeringer for at lempe dette.

Betydningen af netværk og alliancer

Fortalervirksomhed har størst effekt sammen med andre. For det første er det præcis samarbejdet med partnere i Syd, der sætter den danske organisation i stand til – sammen med sin partner - at komme med troværdige argumenter i forhold til både globale temaer eller restriktive forhold i et bestemt land. For det andet kan netværk og alliancer mellem flere organisationer og partnerskaber i Nord såvel som i Syd kraftigt øge opmærksomheden på en bestemt sag og derved effekten af ens fortalervirksomhed. Selv helt små organisationer kan være vigtige partnere i et netværk, da de kan levere konkrete cases og eksempler fra deres daglige arbejde i forhold til en bestemt sag.

■ Styrke det danske civilsamfund

Nuancere hjemlige debatter

Endelig har danske udviklingsorganisationer en vigtig rolle at spille i forhold til civilsamfundet i Danmark. Gennem projekter og partnerskaber får mange danskere håndgribelige, personlige erfaringer med udviklingsproblematikker og anderledes levevilkår. De bliver udfordret på deres verdenssyn og får nuanceret viden om andre måder at leve på, der også kan bruges herhjemme. Mange bruger et utal af frivillige timer på arbejdet, men fortæller samtidig, hvordan de bliver opløftede af de menneskelige værdier, de møder ude på trods af stor fattigdom, samt hvordan de bliver inspirerede af at opleve andre måder at gøre tingene på. Fra Afrika fremhæves eksempelvis ofte betydningen af menneskelige relationer og anderledes og positive måder at håndtere kriser og udfordringer på. Disse oplevelser er med til at nuancere hjemlige debatter om eksempelvis

ældrepleje, bandeproblematikker og konfliktløsning såvel som udfordrer diskussioner om lykkebegreb og vækstparadigmer.

Sætte gang i refleksion og forandringsprocesser

Både projektpersonale og frivillige, der er i udlandet i kortere eller længere tid har derfor en fornem opgave i at formidle deres personlige oplevelser af fattigdom og global ulighed. Hjemme igen engagerer de andre i debatter og forandringsprocesser i de netværk, de indgår i – i deres egen forening, på deres arbejdsplads eller i private relationer. Måske kan de som organisation alene eller sammen med andre i netværk være med til at igangsætte en kampagne, en lobbyindsats eller lave fortalervirksomhed på baggrund af oplevelserne i Syd.

⁷ Se mere om fortalervirksomhed i CISUs positionspapir nr. 2 (www.cisu.dk/positionspapirer)

Øget opmærksomhed på roller i Nord – men alle skal ikke lave det samme

Der er mange organisationer, der allerede arbejder aktivt med at udvikle deres roller i Nord, mens andre måske har et uforløst potentiale. Det er dog vigtigt at understrege, at der ikke findes én opskrift på den "rigtige" rolle for organisationer i Nord. Danske organisationer er lige så forskellige som deres partnere og vil meningsfuldt udfylde forskellige dele af de roller i Nord, der her er beskrevet - plus mange andre. Store organisationer har formentlig bedre muligheder for at tænke i landsdækkende aktiviteter end mindre og lokalt forankrede organisationer, der til gengæld har en unik mulighed for netop at nå mennesker præcis dér, hvor de er og på en måde, så det gør indtryk.

Det er vigtigt som organisation at være bevidst om, hvor ens styrker ligger, men også hvor der er uudnyttet potentiale, og hvilke forandringer i omverdenen, der kan påvirke og udvikle organisationen. En kort analyse af organisationens nuværende arbejde i og rolle i Nord og dialog mellem bestyrelse, frivillige eller ansatte herom kunne være første skridt på vejen. Og kunne endog pege på overraskende muligheder for eksempelvis nye samarbejder, en øget tilgang af frivillige eller en styrket relation til partnerorganisationen.

Bekæmpelse af fattigdom gennem partnerskaber.

Figuren viser, hvordan den danske organisation kan have ligeså betydningsfulde roller i nord, som deres partner har i syd. Det er netop partnerskabet, der sætter den danske organisation i stand til at udfylde sine roller i nord på en kvalificeret måde.

Muligheder hos CISU

Hos CISU er der flere muligheder for at arbejde med sine roller i Nord.

- Der er **kurser** i både fortalervirksomhed, kommunikation og oplysning.
- Der kan søges **rådgivning** i forhold til ens specifikke muligheder som organisation.
- Der er mulighed for at søge **Oplysningspuljen** om støtte til konkrete oplysningsaktiviteter.

- Der er mulighed for at søge udviklingsprojekter i **Civilsamfundspuljen**, hvor op til 3 procent af det ansøgte beløb kan bruges til oplysningsaktiviteter.

Ved ansøgninger i **Civilsamfundspuljen** på over 2 millioner er der derudover en forventning om, at den danske organisation beskriver, hvordan den på den ene eller anden måde bringer erfaringer fra projektet i spil i en dansk eller international kontekst – jævnfør pointerne i dette papir.

POSITIONSPAPIRER FRA CISU – CIVILSAMFUND I UDVIKLING

CISUs bestyrelse har vedtaget en række faglige positionspapirer, som beskriver vores opfattelse af, hvordan forskellige centrale begreber i udviklingsarbejdet skal forstås og fortolkes i praksis.

De faglige positionspapirer udarbejdes på baggrund af vores praksis og erfaringer fra medlemsorganisationernes udviklingsprojekter og aktiviteter, vores rådgivning og kursusvirksomhed samt vores administration af Civilsamfundspuljen.

Papirerne bliver til på baggrund af høring og den endelige formulering godkendes af CISUs bestyrelse.

Papirerne er ikke statiske dokumenter men vil med passende mellemrum blive revideret på baggrund af indhøstede erfaringer. Samtidig vil flere positionspapirer blive udarbejdet om andre emner.

Se seneste version og øvrige positionspapirer på www.cisu.dk

